

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY VA
O'RTA MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI**

QARSHI DAVLAT UNIVERSITETI

**JAHON TABIIY GEOGRAFIYASI BO'YICHA
GEOGRAFIK**

NOMLARNI O'RGANISH

(Metodik ko'rsatmalar)

Qarshi 2012

Tuzuvchilar: dots. Abdullayev S.I.

k. o'qt .Murtazayev.B.Ch

Taqrizchilar: dots. Mamatov A. dots. Erdonov L

**Qarsi Davlat universiteti ilmiy - uslubiy kengashining
qarori bilan nashrga tavsiya etildi.**

Soʻz boshi

"Jahon (materiklar va okeanlar) tabiiy geografiyasi" universitetlarning 5440500 - Geografiya va 5140500 - Geografiya va iqtisodiy bilim asoslari yoʻnalishlarida bakalavrlar tayyorlashda asosiy oʻquv fanlaridan biri hisoblanadi. Mazkur oʻquv fanini chuqur oʻzlashtirishning muhim shart - sharoitlaridan biri geografik ob'ektlarning nomlarini chuqurroq bilib olishdan iborat. Jahon, tabiiy geografiyasini oʻrganishning asosiy maqsadi Yer yuzasi hududiy - akval landshaftlarni, ularning sayyoraviy miqyosdagi mintaqaviy - zonal qonuniyatlarini hamda paydo boʻlishi, rivojlanishi va tarqalishining mahalliy sharoitlarini bilib olishdan iborat. Oʻquv dasturiga muvofiq mazkur fanni oʻrganishda har bir materikning • tabiati dastlab komponentlar boʻyicha tahlil qilinadi va asosiy zonal qonuniyatlari hamda ularning mahalliy koʻrinishlari ajratib koʻrsatiladi, soʻngra inson xoʻjalik faoliyati taʼsirida landshaftlardagi oʻzgarishlar hisobga olingan holda tabiiy geografik oʻlkalar zonal - hududiy jihatdan mufassal taʼriflanadi. Shu sababli mazkur oʻquv faniga doir bilimlarni chiqurroq oʻzlashtirishda geografik nomlarni bilish muhim ahamiyatga ega.

Amaldagi oʻquv rejasida talabalarning mustaqil ishlariga alohida eʼtibor berilmoqda. Jahon tabiiy geografiyasi boʻyicha ham talabalarning mustaqil ishlarini tashkil etish muhim ahamiyatga ega. Zero, mazkur oʻquv fanini oʻqitishning muhim vazifalaridan biri talabalarning bilim doiralarini yanada kengaytirish va mustahkamlash, ularning sayyoramiz tabiatining xilma - xilligi toʻgʻrisidagi qiziqishlarini va ilmiy bilimlarini yanada oshirishdan iborat.

"Jahon tabiiy geografiyasi" boʻyicha geografik nomlarni oʻrganish asosan auditoriyadan tashqari mustaqil ish soatlarida bajarishga moʻljallangan.

Taʼlim standarti va oʻquv dasturida belgilangan karta boʻyicha geografik ob'ektlarning nomlarini oʻrganish va ularni kartada joylashuvini hamda, shuningdek, bu nomlarni toʻgʻri yoza bilish va talaffuz qilish talabalar xotirasida mustahkamlashga imkon beradi. Talabalar geografik nomlarni oʻzlashtirgan holda ularni tavsiflovchi faktik maʼlumotlarni ham eslab qolish inonini beradi. Boshqacharoq qilib aytganda, har bir geografik nom bilan muayyan ob'ektning va u toʻgʻrisidagi kartografik tasavurning uyushuvi bogʻliq.

Har bir mavzuni oʻrganishda geografik nomlarning shu mavzuni chuqurroq oʻzlashtirish imkonini beradigan muayyan hajmi tavsifa etiladi.

Geografik nomlarni oʻrganish mazkur oʻquv fanini oʻrganish davomida muntazam ravishda amalga oshirilishi lozim. Shu sababli geografik nomlarni talabalar tomonidan oʻrganilishi fan oʻqituvchisi tomonidan muntazam ravishda nazorat qilib boriladi va baholanadi.

Oʻquv fanining har bir boʻlimi oʻrganib boʻlingach geografik nomlar boʻyicha yozma yoki ogʻzaki nazorat ishi oʻtkaziladi. Yozma nazorat ishi geografik nomlarni yozuvsiz kartaga tushirish yordamida bajariladi. Geografik nomlar boʻyicha yozma nazorat ishini ikki usulda oʻtkazish mumkin. Birinchi usul: fan oʻqituvchisi har bir talaba uchun geografik nomlar boʻyicha variantlarini tuzib chiqadi va har bir talaba oʻziga tushgan variantdagi geografik nomlarni yozuvsiz kartaga tushiradi. Ikkinchi usulda barcha talabalarga bir xil miqdordagi geografik nomlarni aytib turadi, talabalar esa bu geografik nomlarni bilganlaricha yozuvsiz kartaga tushiradilar. Fan oʻqituvchisi belgilangan ballar asosida talaba bilimini baholaydi. Geografik nomlar boʻyicha diktantlar amaliy mashgʻulotlarda (boshida yoki oxirida) oʻtkazilishi mumkin.

Geografik nomlar boʻyicha talabalarning bilimi ogʻzaki koʻrinishda har bir mavzu boʻyicha amaliy mashgʻulonlarda yoki auditoriyadan tashqari paytda shu mavzu boʻyicha kollokviumda oʻtkazilishi maqsadga muvofiq.

"Jahon tabiiy geografiyasi" boʻyicha geografik nomlarni oʻrganishda talaba barcha maxsus va umumgeografik kartalardan, maktab oʻqituvchilari uchun moʻljallangan rus tilidagi "Geografik atlas"dan (1986), "Atlas mira" (Moskva, 2004) va oʻzbek tilida nashr etilgan oʻrta maktab taʼlimi uchun moʻljallangan atlaslardan foydalanish tavsifa etiladi.

DUNYO OKEANI

TINCH OKEAN

Dengizlar

Banda	Seram	Shantar
Bellinsgauz	Sulawesi	Sariq
n	Janubiy	Tasman
Bering	Xitoy	Yava
Fiji	Sharqiy	Yapon
Filippin	Xitoy	Amundsen
Ichki Yapon	Marjon	Ross

Qo'ltiqlar

Alyaska	Sharqiy Korea	Odessa
Korfa	Nataliya	Milna
Bristol	Farbiy Koreya	Avachi
Buyuk Petr	Penjin	Ulban
Kamchatka	Posyet	Michegmen
Kronots	Papua	Koreya
Lyaodun	Akademiya	Laychjouvan
Norton	Xoch (Kpecr)	Linxunkou
Olyutor	Siam	Xanchouvan
Sabot	Bakbo	Kari
(TepneHHe)	(Tonkin)	Sanmiani
Tuantepek	Shelixov	Kambey
Tonkin	Aniva	Kaliforniya
Aleksandr	Karagin	Panama
Saxalin	Isikari	
	Yalanglik	
	(ripocTOp)	

Bug`ozlar

Bering Kamchatka	Kuril Kunashir	Koreya Kuk
Laperuz	Sugaru (Sangar)	Torres
Tatar	Osumi	Bussol
Bobuya	Umid (Надежда)	Friz
Bashi	Severgin	Yekaterina
Balyantan	Xaynan	Diana
g Tayvan	Birinchi Kuril	Krentsin
Nevelski	Ikkinchi Kuril	Baxayxaysya
y	To'rtinchi Kuril	Singapur
Malakka	Janubiy Kuril	Zond
Magellan	Kruzenshtern	

Dengiz oqimlari

Shimoliy passat	G'arbiy Shamollar	Passatlararo
Kurosio	Gorn bumi	Sharqiy Avstraliya
Shimoliy Tinch	Kamchatka	Peru
okeani	Oyya Sio	El - Nino
Alyaska	Janubiy passat	
Kaliforniya		

Suv osti tog' tizmalari, ko'tarilmalari va platolari

Albatros ko'tarilmasi	Sala - i – Gomes	Makkuori tizmasi
Sharqiy Tinch okean	Chili ko'tarilmasi	Markus - Nekker
ko'tarilmasi	Kokosli tizma	tog'lari
Gavay tizmasi	Kolvil Lau tizmasi	Naska tizmasi
Karnega tizmasi	Lord - Xau tizmasi	
Yangi Zelandiya platosi		

Chuqur suv osti novlari

Mariana, 11 022 m	Santa-Krus, 9 174m	Chili, 8 180m
Tonga (Do'stlik),	Volkano ,9157 m	Palau, 8 138m
10 822 m	Bugenvil, 9 103 m	Aleut, 7 855 m
Filippin, 10265	Yap, 8 850 m	Ryukyu (Nansey), 7790 m
Karmandek, 10 047	San - Kristobal, 8 487 m	Yangi Hebrid 7633m
Idzu-Bonin, 9810	Yapon, 8 412 m	Veber (Banda), 7440 m
Kuril (- Kamchatka),		
9717m		

G'arbiy Melaneziya, 7030m	Peru, 6601 m	Flippin, 5270 m
Admiralti orollari 6887m	Vityaz ,6150 m	
Markaziy Amerika , 6639 m	Yangi Gvineya 5310 m	

Suvosti tektonik yoriqlar

Klarion	Mendosino	Payoner
Klipperton		

ATLANTIKA OKEANI

Dengizlari

O'rta (Yer)	Tirren	Baltika
Adriatika	Azov	Irland
Egey	Marmar	Karib
loni	Qora	Sargasso Sea
Liguri	Shimoliv	Ueddell

Qo'ltiqlar

Botnika	Pariya	San-Matios
Gdan	Avliyo	San - Xorxye
Riga	Baffin	Sidra
Uosh	Gudzon	Taganrog
Pert -of -Fort	Biskay	Taranto
Mori - Pert	Venetsiya	Ungava
Pert -of- Loren	Fin	Fandi
Kardigan	Norva	Foks
Gonduras	Gabes	Frabisher
Batabano	Gvineya	Chesanik
Guakanayabo	Genuya	Gonduras
Termaikos	Biafra	Darvin
Kampechie	Jeyms	Karkinit
Men	Kamberlend	Lion
Sen - Malo	Moskito	La - Plata
Daryen	Saloniki	Meksika

Bug'ozlar

Katta Belt	Pa - de - Kalye	
Kichik Belt	Kerch	Gibraltar
Kattegat	Bosfor	Deyvis
Skagerrak	Dardanella	Florida
Eresunn (Zund)	Kitir	Yukatan
Daniya	Messina	Dreyk
La - Mansh	Malta	

Dengiz oqimlari

Shimoliy Passat	Shimoliy Atlantik	Braziliya
Labrador	Irminger	Foklend
Portugaliya	Norvegiya	G'arbiy shamollar
Gviana	Nordkap	Bengaliya
Karib	Shpisbergen	Igna burun
Florida	Sharqiy Grenlandi	Gvineya
Antil	Kanar	

Suv osti tog` tizmalari, ko'tarilmalari va platolari

Afrika - Antarktika	Janubiy Antil	Rau - Grandi
Katoviy	Bermud ko'tarilmasi	Rokal ko'tarilmasi
Reykyanes	Bleyk platosi	Syerra - Leonye ko'tarilmasi
Shimoliy Atlantika	Demerara ko'tarilmasi	
Janubiy Atlantika	Mod ko'tarilmasi	

Botialar

Agulyans	G'arbiy Yevropa	Labrador
Angola	Yashil burun	Gviana
Argentina	Iberiy	Nyufaunlend
Braziliya	Kanar	Shimoliy Antil
Gvineya	Kap	Janubiy Antil

Chuqur suv osti novlari

Puerto - Riko, 8 742 m	Pomansh, 7 856 m	Bortlet(Kayman 7119m
Janubiy Sandvinch 8264 m	Romansh, 7728 m	Hellen, 5 121 m

Yoriqlar

Atlanti	Reykynes	Avliyo Yelena
Vima	San - Paulu	Cheyn

HIND OKEANI

Dengizlar

Adan	Kambey	Martaban
Bengaliya	Karpentariya	Ummon
Geograf (Avstraliya)	Katta Avstraliya	Spenser
Fors	Manar	Kach

Bug'ozlar

Bob ul - Mandab	Ho`rmuz	To`qqizinchi gradus
Mozambik	Polk	Bass

Dengiz oqimlari

Musson	Madagaskar	G`arbiy avstraliya
Somali	Mozambik	
Janubiy passat	G`arbiy shamollar	

Suv osti tog' tizmalari, ko'tarilmalari va platolari

Avstraliya – Antarktika	G'arbiy Hindiston	Madagaskar tizmasi
ko'tarilmasi	tizmasi	Mozambik tizmasi
Agulyas platosi	G'arbiy Avstraliya	Kergelen tizmasi
Arabiston- Hindiston	tizmasi	
tizmasi	Markaziy Hindiston	
Sharqiy Hindiston	tizmasi	
tizmasi	Maskaren tizmasi	

Chuqur suv osti novlari

Zond (Yava), 7 729 m	Obi, 5 880 m	Chagos, 5 477 m	Sharqiy Hindiston, 6335m
----------------------	--------------	-----------------	--------------------------

Botiqlar

Avstraliya-Antarktida
Arabiston
G'arbiy Avstraliya
Kokosli (Kiling)

Kroze
Madagaskar
Maskaren
Mozombik

Somali
Iran
Markaziy
Janubiy Avstraliya

Yoriqlar

Dayamantina

Maykl Ouyen

SHIMOLIY MUZ OKEANI

Dengizlar

Barents
Kara
Laptevlar
Oq

Chukotka
Sharqiy
Bafort
Baffin

Grenlandiya
Norvegiya
Linkoln

Qo`ltiqlar

Varanger -Ford
Kandalaksha gubasi
Onega gubasi
Dvina gubasi
Chexiva gubasi
Pechora gubasi
Baydarats gubasi
Buorxaya

Ob
Enisev
Xatanga
Gidan
Kola
Amundsen
Buorxaya
Butiya

Vest - Ford
Gudzon
Kotsebu
Makkenzi
Olenvok
Xaypudir gubasi
Chaun
Yana

Bug'ozlar

Long
Dmitriv Laptev
Sannikov
Vilkitskiy
Shokalskiy

Yugor Shar
Matochkin Shar
Kara Darvozasi
Melvill
Qizil Armiya

Maligin
Mak - Klur
Blagoveshchensk
Lankaster
Oqdengiz

Dengiz oqimlari

Arktika Dreyf

Sharqiy Grenlandiya

Labrador

MATERIKLAR

YEVROSIYO

Orollar

Spitsbergen	Xiuma	Balear
Avidli (Medvejiy)	Kixnu	Pitiuz
Yan -Mayin	Ruxnu	Menorka
Islandiya	Sarema	Malorka
Solovets	Muxu	Korsika
Kolguyev	Ilonli (Зменний)	Sardiniya
Vaygach	Jarilgach	Elba
Yangi Yer	Magerye	Kapri
Frans Iosif Yeri	Lofoten	Linar
Rudolf	Vesterolen	Stromboli
Oq (Genbin)	Aland	Vulkano
Vilkitskiy	Gotland	Sitsiliya
Shokalskiy	Eland	Pantelleriya
Sibirvakov	Bornxolm	Malta
Arktika instituti	Zelandiya	Dalmata
S. Kirov	Fyun	Brach
Taymir	Lollan	Korchula

Komsomolskaya	Falster	Press
Pravda		
Shmidt	Gelgoland	Ion
Ushakov	Shimoliy Friz	Kerkira
Shimoliy Yer	G'arbiy Friz	Zakinf
Pioner	Sharqiy Friz	Evbiya
Komsomolets	Ryugen	Tasos
Oktyabr inqilobi	Britan	Samotraki
Bolshevik	Buvuk Britaniva	Lemnos
Bolshov Begichev	Irlandiva	Krit
Lyaxov	Men	Kitira
Aniu	Angsli	Rodos
Qozonli		
(Котелный)	Uavt	Shimoliy
Yangi Sibir	Normandiva	Janubiv
De-Long	Shotlandiva	Kiklada
Fadeyevskiy	Orknev	Baxrayn
Vrangel	Farver	Perim
Vormen	Azor	Maldiv

Chagos	Sulavesi	Kuril
Shri-Lanka	Banka	Shumshu
Ryukyu (Nansei)	Billiton	Paramushir
Andaman	Madura	Onekaton
Nikobar	Luson	Shiashkotan
Molukka	Mindanao	Simushir
Xolmaxera	Negros	Urup
Seram	Panay	Iturup
Sulu arx.	Mindoro	Kunashir
Evbiya	Palavan	Shikotan
Xaynan	Yapon orollarit i	Komandor
Tayvan	Xokkaydo	Bering
Tsisuma	Xonsyu	Medniy
Chechjuda	Sikoku	Shantar
Penxuledao	Kyusyu	Saxalin
Kitira	Okinava	Tyulenli
Katta Zond	Diomid	Neftli Toshlar
Sumatra	Ratmanov	(Нефтяные Камни)
Yava	Karagin :	Duvanniy
Kalimantan		

Yarim yoriqlar

Skandinaviya	Ummon	Yanal
Skone	Hindiston	Gidan
Yutlandiya	Kathiyavar	Taz
Uels	Hindixitoy	Taymir
Kornuel	Malakka	Arabat mili
Bretan	Kra	Qrim
Pireney	Leychjou	Tarxankut

Chagos
Shri-Lanka
Ryukyu (Nansei)
Andaman
Nikobar
Molukka
Xolmaxera
Seram
Sulu arx.
Evbiya
Xaynan
Tayvan
Tsisuma
Chechjuda
Penxuledao
Kitira
Katta Zond
Sumatra
Yava
Kalimantan

Sulavesi
Banka
Billiton
Madura
Luson
Mindanao
Negros
Panay
Mindoro
Palavan
Yapon orollarit i
Xokkaydo
Xonsyu
Sikoku
Kyusyu
Okinava
Diomid
Ratmanov
Karagin :

Kuril
Shumshu
Paramushir
Onekaton
Shiashkotan
Simushir
Urup
Iturup
Kunashir
Shikotan
Komandor
Bering
Medniy
Shantar
Saxalin
Tyulenli
Neftli Toshlar
(Нефтяные Камни)
Duvanniy

Yarim yoriqlar

Skandinaviya
Skone
Yutlandiya
Uels
Kornuel
Bretan
Pireney
Istriya
Bolqon
Pelopones
Xalkedon
Galligon
Apenin
Salentins
Gorgano
Kalabriya
Kichik Osiyo
Sinay (Siyon)
Arabiston

Ummon
Hindiston
Kathiyavar
Hindixitoy
Malakka
Kra
Leychjou
SHandun
Lyaoudun
Gandun
Koreya
Ki
Boso
Kola
Onega
Kanin
Yugor
Mamont
Yavay

Yanal
Gidan
Taz
Taymir
Arabat mili
Qrim
Tarxankut
Kerch
Taman
Chukotka
Olyutor
Tugur
KoMli (OsepHbifi)
Goveni
Ilpin
Yelistarov
Xara - Gumus
Kamchatka
Kronots

Shipun
Taygan
os
Pvagin

Burunlar

Nordkin	Ilpinskiy	Vrangel
Nordkap	Ko'lli (Озерный)	Tukurgu
Roka	Kamchatka	Afrika
Finisters	Kronots	Krashennikov
Marroki	Lopatka	Yapon
Matapan	Svobodniy	Rebro
Bobo	Dokuchayev	Janubiy (IGacwfl)
Kumari	Veslo	Tayganos
Piay	Rikord	Tolstoy
Kamo	Prjevalskiy	Aleksandr
Dejneyov	Ilya Muromets	Yelizaveta
Chukotka	Kastrkum	Sabot (Tepnemie)
Olyutor	Kimberliy	Aniva
Goveka	Krenitsin	Krilon

Tog'lar va tog' tizmalari

Grampian	Pireney	Past Beskid
Pennin	Kantabriya	G'arbiy Karpat
Kembriy	Kastiliya	Janubiy Karpat
Shotlandiya	Syerra-de-Gvadarama	Sharqiy Serbiya
Ardenna	Iberiya	Stara Planina
Reyn Slanetsli	Kataloniya	Rodopi
Garts	Syerra - Morena	Srednegora
Tyurengiya o'rmonli	Andaluziya	Rila
Chexiya o'rmonli	Syerra - Nevada	Kanin - Toshli
Shumava	Kalabriya Appenin	Pay - Xoy
Sudet	Appenin	Xibin
Sevenna	Dinar	Timan
Yura	Prokletiye	Sur-Munamyari
Alp	Pind	Xalq (HapoflHaa)
Yuqori Tauern	Frakiya - Makedoniya	Ufaley
Vogeza	Tatra	Magnitli
Shvartsvald	Baland Beskid	Yomontov (Ямантай)

Yurma Suvaviro'lich Vayxovina Chernogora Av - Detri vavlas Yalta vavlas Bahudan vavlas Chatirdog' (Чатир-Дог) Qoratorg' (Капалаг)	Katta Bolyon Kichik Bolyon Konetdog' Badxiz Turkiston Chumqortov Molg'uzor Nurota Oo'vtosh	Vazg'ulom Rushan Shuo'nnon Ishkoshim Janubiy Alichur Vaxan Sarikul Tvanshan Qoratorg'
--	--	---

Ichki knestali marza Tashqi knestali marza Qora dengiz bo'vi Ficht Gagra Rachtov Rzin Abxaziva Kodor Qozali (Сухарские) Yonlama (Бокорой) Rohtizma Svanet Megrel Lechxum Rachin Samur ashiv bo'vi Surama Kartali (Kartli) Kaxet Talish Savluogem Chivachvov To`gli Shoriya Abakan Salair kryaji Kuznets Olatov G`arbiy Sayan Sharqiy Sayan	G'ubdintov Qaradchitov Qatov Raviltov Qorarov Dachattov Bo'kantov Zarafshon Chagilkalon Qoraten Zivovuddin - Zirabulov Hicor Chagchar So'xak Ko'hitang Bohotov' Tuvntov' Rovsuntov' Terakli Qorategin Vaxsh Hazratishoh Daryov Petr Birinchi Fanlar Akademiyasi Oloyorti Oloy Kichik Oloy Qotrantog` Vanch	Qiro'iz tizmasi Talas Olatovi Ilgom Dekom Chotnol Qurama Farg'ona Othoshi Norintov' Kokchag'altov' Qashirov Terskay Alator Kundev Alator Iliorti Alator Ketmon Chu - Hi Sariiaz Inilchek Xontanori Sihir ivalari O'rta Sihir Birranov Pranchishev Chekanov Janubiy Oltoy Narim Kurchum Kolbin Katun Shimoliy Chuy
--	--	--

Janubiy Chuy	Oloy	Kurdiston
Terekti	Ushurekchen	Elburs
Shapshal	Amsukchan	Turkman -
Savlvugem	Ichigem	Ko'hirud
Chixachyev	Moma	Parapomiz
Tog'li Shoriva	Polousnen	Hindikush
Abakan	Selennyax	Kunlun
Tog'li Shoriva	Suntar-Xavata	Orqatog'
Salairkrvaii	Sette-Daban	Bo'kaligtov
Kuznets Olatov	Kular	Oltintog
G'arbiy Savan	Orulgan	Rustog'
Sharqiy Sayan	Yuqori Yana	Nanshan
Mona Belogorvesi	(Верхоянские)	Ulan - Daban
Udin	Turana	Ooradurum
G'arbiy Tannu -	Bureya	Gandisishan
Sharqiy Tannu -	Badjal	(Transhimalay)
Akademik	Sixote-Alin	Sivalik
Obruchyev	Ko'k (Синие)	Sulavmon
Primorye	G'arbiy Saxalin	Torbog'atoy
Bavkal	Sharqiy Saxalin	Mongoliya Oltov
Cherskiy	Janubiy Kamashli	Tanu - Ola
Xamar - Daban	Anyuy	Xangay
Barguzin	Tekulnev	Xentev
Ikat	Ekiatad	Tebeksan
Ulan Burgasi	Penjina	Sinlin
Sigan - Daban	O'rtaliq tizma	Tavshan
Yablonovov	Sharqiy tizma	Manchiuriva -
Maxan	Tukuringra	Sino - Tibet
Dauriya	Jagdi	Nanlin
Borshovochniv	Katta Xingan	Avlaoshan
Olekma - Stanovik	Kichik Xingan	Shimoliy Vyetnam
Shilka	G'arbiy Tavr	Tayxanshan
Nerchin	Markaziy Tavr	Rakxayn
Argun	Arman Tavr	Chiongschan
Yuqori Aldan	Livan	Patkay
Shimoliv Muva	Antilivan	G'arbiy Gat
Janubiy Muva	G'arbiy Xiioz	Sharqiy Gat
Stanovoy	Janubiy Eron	Satpura
Kolor	Zagros	Abukuma
Anyuy	Markaziy Makron	Axaisi

Vezer	Mincho	Vorguza
Aller	Adidje (Ech)	Chirka - Kel
Laba	Arno	Vig
Xafel	Tibr	Onega
Vltava	Dunay	Suxona
Zaale	Gefgiyev girlosi	Yug
Odra (Oder)	Sulin	Luza
Varta	Kiliy girlosi	Vichegda
Nisa - Dujitska	Prut	Pinega
Reyn	Siret	Kuloy
Maas	Yalomitsa	Mezen
Mozel	Olt	Vashka
Saar	Iskir	Peza
Nekkar	Morova (Serbiya)	Oma
Mayn	Sava	Pesha
Rur	Drina	Pechora
Shelda	Boyena	Tsilma
Somma	Tisa	Pijma
Sena	Muresh	Ijma
Ionna	Keresh	Kojva
Uaza	Raba	Ilich
Marna	Drava	Usa
Luara	Vag	Shappina
Benna	Morava (Chexiya)	Korotanxa
Sher	Gron	Kara
Garonna	Ens	Svir
Tarn	Inn	Syas
Jironda	Izar	Volxov
Sharanta	Neretva	Neva
Mino	Drin	Luga
Doru (Duero)	Viosa	Llyussa
Teju (Taxo)	Vordar	Narva
Gvadiana	Struma	Pyarnu
Ebro	Maritsa	Salatsa
Arogon	Visla	Gauya
Xukar	G'arbiy Bug	Daugava
Rona	Narev	Lielune
Sona	San	Venta
Izer	Tuloma	Neman (Pryamunos)
Dyurano	Kola	Nyaris
Po	Voronya	Dubisa
Adda	Panoy	Prut
Tichino	Strelna	Dnestr

Quyi Tunguska	Anadir	Tarim
Indigirka	Mayn	Xalxingol
Anabar	Velikaya	Kerulin
Olyonok	Penjina	Hind
Lena	Kamchatka	Satlai
Molodo	Gijiga	Chinob
Mima	Oxota	Jelab
Lindye	Ulya	Qobul
Vilvuv	Uda	Ravi
Ko'k (Синяя)	Tugur	Narbada
Namana	Amur	Godovari
Nyuya	Amgun	Mahonadi
Chuya	Bichi	Kistna
Mama	Garyan	Gang
Vitim	Bira	Jamna
Olekma	Bureya	Chanbal
Aldan	Zeya	Brahmaputr
Dvanishka	Shilka	Gagra
Undvulyung	Ussuri	Iravadi
Sobolyax - mayan	Anyuy	Saluen
Menkerve	Xungari	Menam
Omoloy	Tumnin	Mekong
Yana	Konni	Qoradaryo
Adicha	Samarga	Qizildarvo
Indigirka	Savfun	Sitszvan
Selenvax	Chorox	Yantszi
Uyandina	Qizilirmoq	Yalutszyan
Alazeva	Sakarya	Xuanxe
Kalima	Katta Menderes	Veyxe
Ojogina	Jordan	Fenkxye
Korkodon	Yefrat (Frot)	Lyaoxe
Omolon	Tigr (Daidla)	Amur
Katta Anyuy	Safidruh	Argun
Kichik Anvuv	Atrek	Onok
Polyavaam	Tajang (Gerirud)	Sungari
Kuvst	Murg'ob	Ussuri
Amguzma	Hilmend	Isikari

Ko'llari

Lox - Ney	Melaren	Sayma
Inari	Venern	Payyanne

Avliyo Lavrentiy
Chichagov
Baranov
Sharlota Qirolichasi
Vankuver
Kichik Antil
Gvadelupa
Martinika
Dominika
Kyurosao

Barbodos
Xuventsхуд
Kayman
Sabana arx.
Kamaguey arx.
Loskanarreos arx.
Xardines-de-la Reyna
Revilya - xixedo
Katta Antil
Kuba

Gaiti
Yamayka
Puerto - Riko
Bermuda
Bagam orollari
Long - Aylend
San - Salvador

Yarim orollar

Labrador
Melvill
Butiya
Syuard

Alyaska
Kenay
Kaliforniya
Yukatan

Asuero
Delavir
Florida
Yangi
Shotlandiy

Burunlar

Myorchison
Barrou

Uels shahzodasi

Maryato
Sent - Charlz

Kennidi

Kaxon
Kemado Kabo
- Kru

Tog'lar va tog' tizmalari

Notr - Dam
Torngat
Kordilyera
Bruks
Alyaska
Chugach
Avliyo Ilya
Makenzi

Sakramento
Old tog' lar
Kaskad
Syerra - Nevada
Qirg'oqbo'yi
Uosatch
Yuinta G'arbiy Syerra -
Madre

Appalachi
Blu - Fidj
Kambarlend
Allegan
Uoshito
Adirondak
Grin-Mauntins
Uayt -
Mauntino

Qirg'oq bo'yi
Qoyali

Janubiy Syerra - Madre
Sharqiy Syerra - Madre

Platolar va yassi tog'lar

Lavrentiy	Yukon	Lyano - Estakado
Pidmont	Kolumbiya	Freyzer
Buyuk tekislik	Katta Havza	Eduard
Allagan	Kolarado	
Ozark	Meksika	

Baland tog' cho'qqilari va vulkanlar

Katmay v., 2 047	Sanford v., 4589m	Papokatepetl, 5452m
Mak-Kinli., 6 193m	Reyner vulk., 4892m	Orisaba v., 5 747 m
Logan, 6 050	Lassen - Dik v., 3187m	Taxumulko v, 4 217m
Avliyo Ilya, 6 488 m	Ulnti., 4418m	Kolima v., 3 846 m
Vrangel v., 4268m	Elbert, 4 399 m	Vashington v., 1 916m

Pasttekisliklar va tekisliklar

Gudzonvoni	Meksikabo'vi	Kaliforniya
Atlantikabo'yi	Markaziy	Uillamet
Missisipi		

Cho'kmalar

Ajal vodiysi - 85 m	Solton - Si 75 m
---------------------	------------------

Daryolar

Missisipi	Konavdlion	Savanna
Minesato	Illonoys	Potomak
Missuri	Viskonsin	Delaver
Yellouston	Ogayo	Gudzon
Plat	Tennesi	Konnektikut
Kenzas	Kentukki	Avliyo Lavrentiy
Arkanzas	Alabama	Ottava

Olbona
Gamilton
Nelson
Cherchill
Makkenzi
Liard

Atabaska
Katta Erksivliya
Yukon
Soskachevan
Kolumbiya
Uillamett

Sakramento
Kolorodo
Xila
Rio - Grando
Pikos

Ko'llar

Buyuk ko'llar
Yuqori
Michigan
Guron
Eri
Sent-Kliyer

Ontario
Vinnipeg
Vinnepegosis
Atabaska
Katta Erksiz (Большое
Невольничье)
Katta Ayiq (Большое
Медвежье)

Manitoba
Yellouston
Managua
Katta Sho'r
(Большое Соленое)
Nikaragua

JANUBIY AMERIKA

Orollar

Olovli Yer
Tabago
Grenada
Marajo
Trinidad

Vellington
Janubiy Georgiy
Janubiy Sandvich
Chonos arx.
Foklend (Malva)

Xuan – Fernandas
Puna
Galapagos
Izabella
Chiloe

Yarim orollar

Guaxira
Valdes

Paraguana
Tangao

Burunlar

Galinos
Frouerd
Gorn

Kabu-Branku
Parinyas

Kalikanyar
Oranj

Tog'lar va tog' tizmalari

And
Karib And
Kolumbiya And
Ekavador And

Markaziy And
Chili- Patagoniya And
Chili –Argentina And
Kordilyera- de-Merida

Qirgo`q bo`yi Kordilyera
Syerra-de-Mantikeyra
Syerra –du-Mar
Syerra-du-Espanyasu

Yassi tog`lar va platolar

Braziliya
Gviana

Kolumbiya
Matu - Grosu

Baland tog' cho 'qqilari va vulkanlar

Talama v., 5 215 m
Kotopaxi v., 5 896 m
Chimbaroso v., 6 272 m
Sangay, 5230m

Akangagua, 6 960 m
Koropuna, 6 425 m
Lyulyaylyako, 6 723 m

Saxama v.6780m
San-Zalentin, 4058 m
Rorayma, 2 772 m

Tekisliklar

La - Plata
Gviana
Gran - Chako

Amazoniya
Orinako

Ikki daryooralg'i
Pampa

Daryolar

Magdalena	Mayeyra	Paragvay
Orinako	Mamore	Pilkomayo
Kasanyare	Guapore	Rio - Salado
Guavyare	Topojas	Iguasu
Meta	Shingu	Urugvay
Apure	Tokantins	Rio -Kolarado
Essekibo	Yapura	Riu - Nigru
Amazonka	Rio -Negru	Chubut
Maranon	Rio - Branku	Loa
Ukayali	Parnaibo	Desaguaders
Jurua	San -Fransisko	
Purus	Parana	

Ko'llar

Marakaibo	Poopo	Lagao - Mirin
Titikaka	Mar - Chikato	Patus

AFRIKA

Orollar

Sokotra	Madagaskar	San - Tome
Zanjibar	Maskaren	Prinsipi
Pemba	Reyunon	Fernando - Po
Mafiya	Mavrikiy	Yashil burun (Зулёный мыс)
Seyshel	Tristan - da- Kunya	Tenerifi
Amirant	Avliyo Yelena	Kanar
Komor	Me'roj (Вознесение)	Mayeyra

Tog'lar, yassi tog'lar vaplatolar

Atlas	Ap - Pif	O'rta Atlas
Tell -Atlas	Baland Atlas	Anti - Atlas

Baland tog' cho 'qqilari va vulkanlar

Ras - Dashan, 4 620 m	Keniya, 5 199 m	Emi - Kussi, 3415m
Kilimanjaro, 5 895 m	Kamerun v., 4 070 m	

Tekisliklar

Jazoir - Tunis

Gvineyabo`yi

Chad

Darvolar

Nil

Kagera

Albert -Nil

Viktoriya - Nil

Bahr - ul - Jabal

Ul-Arab

Atbara

Sobat

Oq Nil

Kote Nil

Juba

Rufiji

Rufima

Zambezi

Kvando

Okovango

Shari

Limpopo

Kunene

Kvenza

Oranj

Kongo

Luapula

Lualaba

Logua

Lomoma

Lukuga

Lulua

Ubangi

Kasan

Shari

Niger

Benua

Volta

Senegal

Gambiya

Juba

Ko`llar

Tana

Viktoriya

Eduard

Albert

Rudolf

Kivi

Tanganika

Nyasa

Gana

Bangovealo

Chad

AVSTRALIYA

Katta Baryer rifi

Yangi Zelandiya

Shimoliy

Janubiy

Styuard

Tasmaniya

Flinders

Freyzer

King

Kyenguru

Uelsli

Derk-Xartog

Grut -Aylend

Yarim orollar

Arnhemlend
York

Keyp –York
Eyr

Burunlar

Arnhem
Bayron
Vilson
Janubiy

Janubiy-Sharqiy
Shimoliy-G`arbiy
York
Naturalist

Stip-Poynt
Xau

Tog`lar va tog` tizmalari

Sharqiy Avstraliya
Avstraliya Alp
Liverpul
Nyu - Englend

Moviy (Годубые)
Darling
Katta Suvayirg'ich
Makdonnel

Masgreyv
Hamersli
Flinders
Kuk

Baland tog' cho 'qqilari va vulkanlar

Kossyushko, 2238m Budroff, 1515m Ruapexu
v..
Bart-Frir, 1611 m

Daryolar

Murrey
Darling
Paru
Uorrego
Makuori
Marrambiji

Kuper - Krik
Davamantina
Eyr-Krik
Xanter
Jorjina
Fitzroy

Flinders
Viktoriva
Fink
Mvorchiso
Mitchell

Ko'llar

Gerdner
Barli
Blansh
Monger

Mur
Torrens
Eyr
From

Kern
Makkay

Tekisliklar va platolar

Karpentariy	Viktoriya	Gibson
Katta Artezian Havza	G arbiy plato	Nallarbor
Gabber	Kimberli	Simpson
Murey - Darling	Barkli	
Katta cho'l	Katta qumli	

Okeaniya Orollar

Melaneziya orollari: Yangi Gvineya	Popua qo'ltig'i Bismark arx.	Yangi Britaniya Yangi Irlandiya
Sulaymon (Solomon) orollari: Bugenvil Yangi Hebrid Yangi Kaledoniya Fiji Mikroneziya orollari: Karolin Marshall Mariana Bonin Hilbert Nauru	Tuvali Oshen Polineziya orollari: Samoa Tongo Ellis Taiti Tubuai Layn Rojdestvo Qaqnus (Feniks) Tokelau	Kuk Jamiyat (Общества) Rossiyan Tuamotu Karmadek Markiz Havayi orollai: Havayi Oaxu Maui Kauai Pasxa

Vulkanlar

Mauna Kea, 4 205 m

Mauna Leo, 4170m

ANTARKTIDA

Orollar

Jeyms – Ross
Janubiy Orkney
Janubiy Shotlandiya
Brabant

Bisko
Adelaiyda
Sharkd
Aleksandr I Yeri

Pyotr I
Ruzvelt
Ross
Kergelen

Yarim orollar

Meri Byerd Yeri
Greyam Yeri(Antarktika)
Viktoriya Yeri
Eduard VII

Pravda qirg'og'i
Antarktika
Palmer
San-Martin

Oxiggins

Batterbi
Byord

Dart
Kolbek

Flaying - Fish

Tog'lar, platolar

Sovyet
Sentinel, 5
150m
Viktoriya

Qirolicha
Mod
Kerkpatrik, 4
528 m
Vernadskiy

Gamburtsev
Transantarktika

Ross
Lambert

Muzliklar

Filxner

Ronne

Cho`qqilar , vulkanlar

Nilson , 4 700 m

Markxeym, 4 602 m

Erubusv., 3 794

Yer sharidagi yirik sharsharalar

Sharsharalar

Balandligi,m
Yevrosiyo

Joylashgan o`rni

Belfefoss

886

Belfefoss daryosi (Norvegiya)

Gavarni

422

Gav-de-Gavarni daryosi(Fransiya)

Shtaubbax

298

Veyse -Lyuchine daryosi(Shvetsariya)

Girsoppa

252

Sharavati daryosi (Hindiston)

Ilya Muromets

141

Iturup oroli (Kuril orollari,
Rossiya federatsiyasi)

Imatra	18	Vuoksa daryosi (Finlandiya)
Kivach	11	Sunna daryosi (Koreliya Res-publikasi, Rossiya federatsiyasi)

Afrika

Tugela	933	Tugela daryosi (Janubiy Afrika Respublikasi)
Kalambo	427	Kalambo daryosi (Tanzaniya, Zambiya)
Augrabis	146	Oranj daryosi (Junubiy Afrika Respublikasi)
Viktoriya	120	Zambezi daryosi
Myorchison	120	Viktoriya - Nil daryosi (Uganda)
Stenli	60	Kongo daryosi

Shimoliy Amerika

Yosemit	727,5	Mersed daryosi (AQSH)
Ribbon	484	Mersed daryosi (AQSH)
Niagara	51	Niagara daryosi
Apper - Yosemit	43,5	Yosemit daryosi (AQSH)

Janubiy Amerika

Anxel	1054	Churun daryosi (Venesuela)
Rorayma	467	Potaro daryosi (Gayana)
Tekandama	137	Bogota daryosi (Kolumbiya)
Iguasu	72	Iguasu daryosi (Braziliya, Paragvay)

Avstraliya va Okeaniya

Saterlend	580	Artur daryosi (Yangi Zelandiya)
Ullomombi	519	Makley daryosi (Avstraliya)